

# MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.  
četrtletno K 16.50.  
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-  
sečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-  
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

## Osvoboditeljem našega Ko- rotana!

Kakor za časa turških bojev, prav-  
tako so se navalile nemške nedisci-  
plinirane čete v naš slovenski Korotan  
ter ga podjarmile z ognjem in mečem.  
Kamor je stopil nemški vojak, tam sta  
zavladala groza in trepet. Razrušene,  
požgane, oropane hiše, opustošena polja  
so kazala pot, po kateri je šla nemška  
vojska. Obupan je bil slovenski narod,  
ki je bežal k bratom na jug, na vzhod . .  
In vsa domovina je zatrepetala. Naši  
fantje, naši možje, vajeni dolgoletnega  
boja za mačeho Avstrijo, so dvignili  
glave ter stisnili pesti, v svesti, da gre  
za našo rodno mater, da gre za našo  
staroslavno Gosposvetsko polje.

Vojaška oblast jih je klicala pod  
orožje za dobo šestih tednov. In lahko  
trdimo, da se jih je velika večina od-  
zvala z veseljem s pravim, iskrenim  
navdušenjem. Kmetovalec je odložil  
svoj plug, rokodelec svoje orodje,  
uradnik svoje pero in vsi so prijeli za  
orožje v svesti si, da je domovina v  
nevarnosti. Ko so se zbirali ti naši vo-

jaki, ni bilo potrlih, žalostnih obrazov  
— glave pokonci in sveto navdušenje  
v očeh. Videli so dolge vrste zbeganih  
bratov in sester, ki so prihajali s Ko-  
roške ter pripovedovali o grozodejstvih,  
ki so jih tam vršili nemški vojaki, tedaj  
jim je zavrela kri. Pobena moč bi jih  
ne zadrževala, da bi ne pohiteli reševati  
svoje brate, svoje sestre, reševati svojo  
lastno domovino pred nadaljnim prodi-  
ranjem nemških barbarov.

Prihiti so pa tudi naši bratje  
Srbi, utrjeni v dolgoletnem, krvavem  
boju za spas svoje praslavne domo-  
vine, prihiti so bratje Hrvati, da re-  
šijo oni del našega kraljestva, kjer so  
bili kronani prvi slovenski vojvode. In  
na tem svetem kraju naše domovine  
se je prvič dokazalo dejansko v obrambi  
domovine ujedinjenje Srbov, Hrvatov  
in Slovencev.

Kakor vihra je šla naša armada  
pod spretnim vodstvom častnikov, na  
čelu jim general Janković, Maister in  
Smiljanović, proti nemškim tolпам, ki  
so se prestrašili tega navala ter se  
umikali korak za korakom, zapuščajoč  
za seboj orožje, puške, strojnice, topove

in porušene ter opustošene domove  
slovenskih Korošcev. In danes vihra  
na Gosposvetskem polju zastava našega  
troedinega kraljestva, kraljestva Srbov,  
Hrvatov in Slovencev. Pa tudi Celovec,  
to staroslavno stolico Koroške, so za-  
vzeli naši junaki ter razvili tam svoj  
prapor.

Vsa domovina z največjo hvalež-  
nostjo in ljubeznijo gleda na Vas, os-  
voboditelji našega Korotana. Nemški  
sosed se pa trese jeze in groze, ker  
mu tam v Parizu narekujejo smrtno  
obsodbo, ki jo bo moral sam podpi-  
sati — rad ali nerad. V tej svoji jezi  
in onemoglosti pa preži še vedno na  
naši meji ter skuša vdreti v našo do-  
movino, kjer bo pridna roka našega  
kmetovalca izvabila naši plodoviti zemlji  
dovolj kruha za ves naš narod.

Iskreno veseli vso domovino, da  
hočejo naši junaki še nadalje ostati na  
braniku. Tudi oni nočejo iti doma, ki  
jim je potekla šesttedenska doba vo-  
jaške službe. Zavedajo se svoje dol-  
žnosti napram domovini, ki je še vedno  
v nevarnosti.

Prav posebno smo pa ponosni, da

Davorin Žunkovič:

## O naših krajepisnih imenih.

V 44. številki »Straže« me kliče g. kazn.  
kurat Matija Ljubša na odgovor o pomenu  
besed »bor, krem, mar« v staroslovenščini,  
ker je ime »Maribor« baje še le l. 1861 na-  
stalo. Temu rad ustrezem, tembolj ker je to  
tudi širšemu občinstvu treba pojasniti. Da se  
pa v tesnem okviru podlistka ne da kaka  
obširna znanstvena točka pogovoriti, o tem  
pa itak ni dvoma.

Prej pa ko o tem predmetu govorim, je  
treba odstraniti krivo nazorje, kakor da bi  
bil jaz osebno napadl g. Ljubša zaradi  
njegove anonimnosti, ker po mojem prav-  
nem čutu napad na anonimno osebo  
sploh ni osebno, in mislim tudi, da mi  
bo vsakdo, kateri me pozna, verjel, da mi  
imenoznak M. L. sploh do sedaj ni bil znan,  
če tudi ga mogoče vsi ljudje poznajo. Jaz  
sem pri tej priložnosti sploh proti naši ne-  
lepi navadi ostro nastopil, češ, naj se vsak  
podpiše, kdor ima javnosti kaj resnega raz-  
tolmačiti, in to posebno pri znanstvenih pred-  
metih. To pa je bil zgolj narodno-vzgojevalen  
nasvet, kojega še enkrat povdarjam: pod-  
pišimo se in imeli bomo gotovo več  
kot polovico manj domačih spak in  
prepirov!

Staroslovenske besede »bor, krem, mar«  
sem pa sploh že razložil v knjigi »Etymo-  
logisches Ortsnamenlexikon« (Kromčriž, 1915).  
Kdor te jezikoslovno-zgodovinske razprave  
čita, bo menda h koncu, če tudi ne rad, pri-  
poznal, da je na staroslovenščini teh izrazov  
vendar nekaj resnice. Seveda pa je pred-  
pogoj k razumevanju tega, da je postanek  
in razvoj krajepisnih imen sploh znan, kajti  
potom spoznanja tega postanka in razvoja  
smo prav za prav še le prišli na to, da so  
Starosloveni evropski pranarod, da se torej  
niso nikdar priselili v Evropo, temveč da so  
sedeli od začetka tukaj kot prastanovalci.

Sploh bi ne bilo toliko nesporazumljenja  
pri nas v vprašanjih o Staroslovenstvu, ko  
bi se kaj več znanstvenega čitalo in pri tem  
tudi kritično mislilo. Naši učitelji so nam  
moral do sedaj o naši preteklosti seveda to  
pripovedovati, kar je nemška oblast zapo-  
vedovala; ali ta doba je vendar enkrat že za  
nami, in od zdaj pa že smemo očitno izgo-  
voriti, da je to vse bila laž in prevara, in da  
je resnica popolnoma drugačna.

Prišel je čas svobode in treba je, da se  
začnemo temeljito preučevati in potem se  
bomo tudi sami prepričali, da je nemško ime  
»Marpurch, Marburg« nastal še le iz prvot-  
nega »Maribor«, kajti oblika »Maripurch« iz  
l. 1366 ni nič drugega kakor pönemčena

oblika »Maribor«, in se je po istih zakonih  
ponemčevanja razvila, kakor n. pr. »Branden-  
burg« iz prvotnega slovanskega »Branibor«.  
Če pa je l. 1861 kdo to ime prvokrat izgo-  
voril, potem ga je že tudi kje slišal ali čital,  
in ga je s tem samo obnovil, slično kakor  
že danes pišemo »Straža« mesto »Strass«,  
ker prej sploh nismo imeli več prilike, to  
ime v slovenski obliki pisati.

Prvotno ime je namreč pri starih na-  
selbinah v Evropi skoro vseskozi slovans-  
kega izvora, kar je popolno naravno, kajti  
znano nam je še, kako je bilo slovansko  
prebivalstvo s časom povsod izpodrinjeno.  
Tej trditvi naj služi v premislek samo par  
slučajev iz zgodovine. — Carinski red l. 906  
še govori o Slovencih in Nemcih na Ba-  
varskem posebej; za vsako narodnost so bili  
posebni predpisi. — Salamo ben Isaak (roj.  
1040, umrl 1105) je še moral nuditi pri pouku  
učencem vedno slovenske izraze za one be-  
sede, kojih v francoščini niso razumeli, in  
navaja v svojih spisih tudi precej takih iz-  
razov. — L. 1307 je knez nemškega vitež-  
kega reda na Pomorskem prepovedal  
»vendsko« govoriti, sicer se plača 3 marke  
globe, in 20 let pozneje (1327) je njegov  
naslednik to že s smrtno kaznijo poostiril. —  
Okoli l. 1330 se je v vojvodini Anhalt pre-  
povedalo zanaprej pri sodnji slovensko go-

se med temi branitelji nahajajo vojaki našega mariborskega pešpolka in pa celjskega pešpolka in da bodo še nadalje tvorili nepremagljivo steno proti vsakemu poskusu sovražnika, vdreti v naše ozemlje. Še kratek čas in potem bodo v Parizu jasno in določno odkazali Nemcem, doklej sega njihova oblast. Do tistega časa pa, naši vrli junaki, ostanite na braniku svoje domovine.

## Mariborsko slovensko žensko društvo.

Dne 26. p. m. je ustanovilo zavedno žensko društvo „Mariborsko slovensko žensko društvo.“ Društvo obsega vse žensko brez razlike strank in slojev okraja mariborskega in njemu sosednih okrajev.

Ustanovni občni zbor so sklicale narodne žene pod vodstvom gospe Maistrove. Zborovanja so se udeležile žene in dekleta v lepem številu. Pozdravila jih je prav lepo gospa Maistrova; povdarila je potrebo ženske organizacije in označila delo, ki čaka naše društvo. Po pozdravnem govoru so navzoče enoglasno izvolile gospo Maistrovo za predsednico. Nato se je izvolil odbor: za podpredsednico ga. Majcenova, za tajnico ga. Lipoldova, za blagajničarko ga. Kodermanova, odbornice so pa: ga. Čepičeva, ga. Irgoličeva, gspdc. Neratova, ga. Planinšekova, gspdc. ravnateljica Stupca, ga. Verlijeva in gspdc. Vertnikova. Potom glasovanja se je določilo, da bo naše društvo samostojno ter da bo stalo izven političnih strank.

Po končanem ustanovnem občnem zboru se je priglasilo veliko število članic in priglašajo se še vedno. Na vse ostale žene in dekleta severnih krajev naše domovine pa upravljamo še tem potom pozdravne besede naše predsednice: „Združimo vse svoje moči v blagor svojega naroda, v njegov kulturni in socialni procvit!“

Dokler je bil Maribor last Avstrije, je bil delokrog zavedni Slovenki zelo omejen. Dokazala je svojo narodno zavest le s tem, da je pošiljala svojo deco v slovenski otroški vrtec in tista dva slovenska razreda, ki jih je v samostanu osnovala družba sv. Cirila in Metoda. Sodelovala je še pri narodnih zbirkah in prireditvah in to je bilo vse. Razmere so se izpremenile. Maribor je naš. Treba bo pa še mnogo dela prej, ko se poravna vse, kar je skazila večstoletna nemška vlada. Slovensko žensko se tega zaveda ter se je združilo v močni or-

voriti itd. — Kakšen jezik so torej tam prej govorili, slovanski ali nemški? — In kako so njihove naselbine poimenovali? Gotovo tudi v svojem slovenskem jeziku! — Kaj je torej prvotnejše: »mar« ali »Mark«; »bor« ali »bourg, burg«; »gran« ali »Gränze«; »bič« ali »Peitsche«; »koča, kuća« ali »Keusche«; »Bistrica« ali »Feistritz«; »čret« ali »Tschretten«; »Tinje« ali »Taynach«; »Val« ali »Faal«; »Branibor« ali »Brandenburg«; »Ratibor« ali »Rattenburg«; »Maribor« ali »Mariburch«?!

Da se je pa ime »Strnišče« iz »Sternthal« še le pred par meseci v Ljubljani izcimilo in da je dobilo v Ljubljani tudi uradni žig, to nam je vsem znano. Naj pa bo Bog tem slovenskim grešnikom ravnatoko milostljiv, kakor onim Nemcem, kateri so iz »vas Zupa« napravili uradno ime »Wassersuppen« ali iz »Razvina« — »Roswein«!

ganizaciji, ki naj pomaga možem pri narodnem, kulturnem in socialnem delu.

Predvsem si je društvo stavilo v nalogo skrb za mladino. Ker pa je prvi pogoj zdravega naraščanja dobri dom, bo društvo posvetilo veliko pažnje revnim domovom in tistim, ki jim je poverjena vsa briga in skrb za domača ognjišča: slovenski ženi, materi. Pomagati ji hoče z nasveti (brezplačni poučni tečaji in predavanja), pa tudi dejansko, v kolikor bodo društvu na razpolago gnotna in druga sredstva. Isto skrb bo posvetilo društvo mladini — uskočilo bo pa povsod drugod, kjer bo treba pomoči.

Naše delovanje bo prežeto kulturnega stremljenja. Širilo bo zdrave nazore povsod, predvsem tam, kjer mori boj za obstanek duševne zahteve.

Vodilna misel vsega našega dela bo pa narodni ponos. Ne nestrpnost, zavedno delo bo rešilo, kar je uničeval nemški režim in Slovenec bo mirno in samozavestno stal na severnem braniku Jugoslavije!

Naše delo pričinja. Sestrski pozdrav vsem jugoslovanskim ženskim društvom!

## Političen pregled.

**Finančni minister v Zagrebu.** Zagreb, 11. junija. Včeraj je došel semkaj finančni minister, dr. Momčilo Ninčič, v spremstvu 6 referentov finančnega ministrstva. Kakor se sodi z ozirom na to spremstvo, namerava finančni minister urediti več stvari. Govori se, da je došel radi izmenjave misli z našimi denarnimi zavodi glede ureditve valutnega vprašanja, davkov in carinskih zadev.

**Italijani se čutijo za poražene.** Tržaška „L' Era Nuova“ z dne 9. junija 1919 piše: Celovec! Že par dni ni več to ime za nas navadna geografična beseda, pač pa nezanosno poniževanje. Celovec leži v premagani Avstriji, komaj za streljaj od nas oddaljen. V njem je središče edine železniške proge, ki spaja Italijo in Trst z Nemško Avstrijo in Češko; le malo kilometrov je oddaljen od Beljaka; leži tedaj iz dvojnih vzrokov na ozemlju, na katerem ima Italija glasom točk premirja pravico do kontrole in v slučaju potrebe do vojaške okupacije. Na Celovec, ki ga branijo avstrijski Nemci, so se torej vrgli Jugoslovani z večtedensko ofenzivo po natančnem načrtu. Vest o zasedbi Celovca po jugoslovanskih četah nas ni iznenadila. Četvorica pariške konference je zaukazala avstrijskim Nemcem in Jugoslovanom skleniti premirje in ni prejucirala komu izmed obeh bo pripadalo to mesto. Jugoslovani, ki so se naučili smatrati se za Benjamine Francije, Anglije in Amerike, so se požurili in niso ubogali. Pariška konferenca je spet enkrat brez avtoritete; ker pa služi neposlušnost spletkam gotovih velevlasti, ki se za to ne brigajo; da, celo hujše: le-te cenijo to epizodo jugoslovanskega nasilstva in vstajo in otvarjajo razgovor, komu naj bi Celovec pripadel! V svojo dobro so mogli Jugoslovani takoj položiti na tehtnico dovršeno dejstvo. Marsikatera velevlad, namesto, da bi jih kaznovala, jim bo hotela pomagati preobraziti dovršeno dejstvo v stanje, ki se bo imenovalo ironično — pravica. — Kdor je posodil Jugoslovanom orožje za ofenzivo na Koroškem, bo gotovo zahteval plačilo za to. Italija pa se ne more delati, kot da bi jo to nič ne brigalo. Tedaj, — doklej bo morala Italija dopuščati slično nadvladje? Pomislite! Celovec je neoporečno nemško mesto, na katero se Jugoslovani ne morejo z nobeno pravico sklicevati. Celovec nima za nje drugega pomena kot da nadzirajo progo, ki spaja Nemško Avstrijo in Češko z Italijo. Vojaške operacije proti Celovcu so tedaj obrnjene edinole, čeprav po ovinku, proti Italiji. Poskus, dati Jugoslovanom Celovec in s tem kršiti pravico narodnosti, je obrnjen naravnost zoper Italijo. Celovec je bil osvojen s

par jugoslovanskimi stotnjami in s par kanoni; Italija pa je država, ki je zmagala in razbila celo avstro-ogrsko armado, katere del so bili Jugoslovani. Tedaj — nesmisel položaja je velik, je celo grotesken. Človek se mora smejati in si gristi roke obenem.

**Orlando odpotoval na italijansko mejo.** Pariz, 11. junija. Pariški listi poročajo, da se je italijanski ministrski predsednik odpeljal iz Pariza na italijansko mejo, da se tam posvetuje z ministrskim podpredsednikom Colosimo o jadranskem vprašanju. Predno je Colosimo odpotoval iz Rima je bil v avdijenci pri kralju. Orlando bo poročal Colosimu tudi o notranjem položaju v Italiji. V splošnem se sodi, da jadransko vprašanje še ne bo tako kmalu rešeno, če tudi italijanska javnost z nestrpnostjo pričakuje rešitve.

## Dnevne novice.

**Nemška skrb za nas.** Kadar Nemcem preti kaka nevarnost, tedaj skušajo njihovi listi vso pozornost čitateljev obrniti na vse drugo. Ravnotako je sedaj. V St. Germainu poje mrtvaški zvon Nemški Avstriji — nemški listi pa prinašajo dolgovazne članke o dozdevni nezadovoljnosti pri nas Slovincih. Tako pravi „Tagespost“: „Dočim so bili Slovenci peji navajeni, da jih je vlada negovala kot otroke in da so dosegali s pomočjo svojih parlamentarnih voditeljev vse mogoče gospodarske prednosti, prihajajo zdaj pri vsakem koraku na težkoče, ki najneugodnejše učinkujejo na njihove gospodarske razmere.“ Potem seveda na spreten način izrablja neumestne napade Antona Kristana na beogradsko vlado ter slika gospodarski položaj v naši državi v najtemnejši luči. Namen teh izvajanj je prozoren. Prvič hoče, kakor zgoraj omenjeno, vso pozornost odvrniti od dogodkov v St. Germainu, drugič pa hoče še vedno loviti kaline v naši državi. Morda se ji bo prvi namen posrečil, drugi se ji prav gotovo ne bo. Naše gospodarske razmere so za sedanje čase popolnoma zadovoljive. Celu treznejši Nemci danes priznavajo, da naša država daleč nadkriljuje Nemško Avstrijo in prav nič ne žele čez mejo. Poslušajmo le besede dr. Rennerja, s katerimi odgovarja na antantne mirovne pogoje ter prosi usmilenja. Dr. Renner pravi: „Kar še ostane od Nemške Avstrije, ne more več živeti. Obstojala bi le iz alpskih dežel in glavnega mesta Dunaja, kjer stanujeta od šestih milijonov prebivalcev dva milijona in ki bo vsled izločitve iz prejšnje monarhije neprimerno bolj oškodovan, nego katerikoli del bivše države. Ta nova država (namreč Nemška Avstrija) bi mogla pridelovati le en četrt za svoje prebivalstvo potrebnih živil in bi morala dobivati tri četrtine od zunaj. Nadalje bi morala na leto kupiti dvanajst milijonov ton premoga, dočim znaša lastna produkcija komaj dva milijona. K temu pridejo potrebne sirovine in številni industrijski predmeti, na katerih uvoz smo navezani. Mi ne moremo kriti potrebnega uvoza z izvozom naših izdelkov, ker so nam z nemškimi ozemlji Češke, Moravske in Šlezije odtrgali skoro vso našo eksportno industrijo. Obenem bodo naši transportni pripomočki finančno in obratno-tehnično uničeni... Ker smo izgubili nemško-češka kopaljšča in na južnem Tirolskem, izgubimo tudi inozemska plačilna sredstva, ki jih prinaša tujski promet v državo. Mi bi torej ne mogli plačevati uvoza, od kojega odvisi prehrana in delo prebivalstva. Zdjaj živimo od svojega zelo zmanjšane kapitala... Mi smo na to nakazani, da dobivamo živila, premog in drugo blago iz držav, nastalih na ozemlju monarhije...“ Tako je torej z Nemško Avstrijo. Svetujemo gospodom v Gradcu, naj se brigajo za svojo državo in naj pometajo pred svojim pragom, mi si bomo že tako postlali, da homo dobro ležali.

**Kmetska Jugoslovanska Stranka.** Začetkoma tega mesca so v Ljubljani ustanovili novo politično stranko pod imenom »Kmetska Jugoslovanska Stranka«. Ne poznamo ustanoviteljev te stranke. Eno pa pribijemo danes. Kmetska Jugoslovanska Stranka naj nikar ne razdira in ruši tega, kar je s trudom tekou

zadnjih let organizirala in združila J. D. S. Ako hoče nova stranka dobro slovenskemu kmetu in jugoslovanskemu narodu, naj začne svoje delo tamkaj, kamor dosedaj organizacija J. D. S. še ni segla. Ako bo nova stranka širila svoj list, ki ga hoče izdajati, tamkaj, kjer je gospodoval dosedaj »Domoljub« ali »Slovenski Gospodar«, bo njeno delo uspešno in hvalevredno. Ako bomo videli, da je zastavila nova stranka svoje delo v teh smereh, je bo lahko brez predsodka pozdravil slovenski kmet in jo bomo tudi mi priporočali. Ako bi se pa nova stranka pehala le za tem, da bi prevzela na deželi pristaše J. D. S. in njihove organizacije, pa bi njene opravičnosti nikakor ne mogli uvideti. Čim bomo videli, da je nova kmetiška stranka življenja zmožna in da je zlasti sposobna z uspehom orati na kmetih politično ledino ter ustvariti in vzdržati nekaj boljšega od obstoječega, bo J. D. S., ki šteje danes čez 20 000 organiziranih članov in predstavlja v parlamentu in v državi veliko politično moč, govorila tako, kakor je treba da govori politična organizacija, katere edini namen je dovesti naš narod v srečnejšo bodočnost. Dokler pa takega dela ne bomo videli in dokler se ne bomo prepričali, da se bo moglo to delo vztrajno vzdržati, pa svetujemo našim pristašem in našim bralcem, naj se drže J. D. S. in svojih že preizkušenih in upeljanih organizacij!

**Imenovanja.** Pri mariborskem okrožnem sodišču so bili imenovani za kancliste nadoficianta Martin Trojner in Jurij Karba ter oficianta Viktor Bonča in Fr. Korošak.

**Učiteljem s Koroškega.** Učitelji in učiteljice, ki so morali izbežati s Koroškega, oziroma niso mogli nastopiti službe radi napade nemško-koroških čet, naj takoj odidejo na svoja službena mesta. Tisti, katerih službena mesta so zasedena še po Nemcih, oziroma so v nevtralnem pasu, naj javijo takoj telegrafično svoje naslove Višjemu šolskemu svetu.

**Državno nadzorstvo.** Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, oddelek za trgovino in obrt, je stavila pod državni nadzor »Leitersberger Ziegelfabrik« Derwuschek Fr. v Mariboru in imenovala nadzornikom dr. Milana Gorišek-a, odvetnika v Sv. Lenartu v Slov. Goricah, ter »Mellingberger Ziegelfabrik« R. Kiffmann, U. Nassimbeni v Mariboru in imenovala nadzornikom dr. Irgolič-a, odvetnika v Mariboru.

**Podružnica urada za trgovino in obrt** pride v Maribor, kakor čujemo. Predvsem bo menda nadzirala seksvetirana prenočenja in pa obrate, ki so pod drž. nadzorstvom.

**Poletno zasedanje mariborske porote** bo trajalo nad tri tedne. Do sedaj so razpisane sledeče razprave: 11. junija, Ivan Gole, tatvina, 12. junija, Jožef Mlakar, uboj, 13. junija, Blaž Kramer, tatvina in Marija Štampfer, tatvina, 14. junija, Franc Lorbek, Henrik Danko, Lovrenc Cvetko in Simon Hauptman, rop, 16. junija, Jakob Bezenšek, goljufija, Alojz Wagner, Jernej Zelenko in Ivan Dobaj, tatvina, 17. junija in 18. junija, Miha Kampf, uboj, 19. junija, Martin Kukovec in Franc Kukovec, tatvina in težka telesna poškodba, 20. junija, Franc Tomažič, zažig, 21. junija, Franc Kocbek, Franc Friedau, Jakob Kaučič, Peter Dokl in Pavel Dokl, roparski umor, 23. junija in 24. junija, Franc Kropec, Franc Kodrič, Alojz Kodrič in Jožef Babšek, roparski umor, roparska tatvina, 25. junija, Jožef Prosenjak, uboj, 26. junija, Jožef Belšak, uboj, 27. junija, Rudolf Nemeč, umor.

**Nostrifikacija tujih podjetij.** V smislu naredbe Narodne vlade od 30. decembra 1918, št. 232 so imela tuja gospodarska podjetja in sicer družbe do 31. marca 1919 zaprositi za nostrifikacijo, t. j. dokazati, da so izpolnila gotove pogoje, pod katerimi se jim more dovoliti obratovanje. Onim družbam, katere so do 31. marca 1919. prosile za nostrifikacijo, je deželna vlada s posebno naredbo podaljšala pravico obratovanja do 31. maja 1919, hoteč med tem časom rešiti dotične vloge. Sedaj pa je izšla odredba ministrstva za trgovino in industrijo z dne 30. aprila 1919, št. 6717, s katero se vsa inozemska podjetja sekvestrirajo ter se ima nemudoma izvršiti popis s cenitvijo, na kar bode stvar trgovinskega ministrstva, da odloči, katera

podjetja se imajo likvidirati. Z isto naredbo so razveljavljene vse javno-pravne pravice in privilegiji kakor tudi pogodbe z drugimi pokrajini, okraji, občini in korporacijami, zlasti vse koncesije, na podlagi katerih inozemske družbe pri nas obratujejo. Vlada je, da ne prekine kontinuitete obratovanja vsem sekvestriranim podjetjem, dovolila nadaljno obratovanje v vsem dosedanem obsegu, seveda ne več na podlagi prejšnjih pravic, temveč prekaristično, t. j. do preklica. Sekvestri imajo povsod gledati na to, da se obrat nikjer ne prekine. S sekvestracijsko naredbo je seveda postopanje za nostrifikacijo za enkrat ukinjeno. Nadaljevalo se bo šele, kakor hitro izjavi za sekvestracijo kompetentna oblast, da tujega podjetja ne bo sekvestrirala, oziroma se odrejena sekvestracija ukine.

**Umrlji so:** Tinauer Neža, vdova kurjača; Kunej Jakob, hišni posestnik; Vičič Terezija, vdova ekspedienta; Löschnig Kunigunda, žena kovača juž. železnice; Rener Franc, tesar.

**Mariborsko slovensko žensko društvo priredi dvotedenski podučni tečaj o vzgoji mladine.** Predavanja se vrše v risalnici meščanske šole v Reiserjevi ulici in sicer v ponedeljek 16., petek 20., v ponedeljek 23., v sredo 25. in v petek 27. junija ob pol 8. uri zvečer. Vabimo naše članice pa tudi vse naše ostalo zavedno ženstvo. Predava gdična ravnateljica meščanske šole Ant. Stupca. Predavanja so vstopnine prosta.

**Podravska podružnica SPD v Rušah** namerava ustanoviti markacijski odsek ter vabi vse one gospode, ki imajo veselje za to, da se pismeno javijo na zgorajšnji naslov.

**Novo članice za »Mariborsko slovensko društvo«** se naj izvolijo osebno ali pismeno priglasiti pri blagajničarki gospej Kodermanovi, Sodnijska ulica št. 30. Letna članarina znaša 2 — 5 K, ustanovni udje pa plačajo enkrat za vselej 50 K.

**»Sokol« v Mariboru.** Izredni občni zbor se vrši v petek dne 20. junija t. l. ob 20. uri zvečer. Vspored: izvolitev dveh častnih članov, 2. slučajnosti. Odbor.

**»Sokol« v Mariboru (člani in članice)** prirede v nedeljo dne 22. t. m. zlet v Pesnico. Podrobnosti se še naznanijo.

**Za »Akad. dom« v Zagrebu** so darovali sledeči gg. Tirš 100 K, Jiroušek za »Klub Čechů« 100 K, Janko Žunkovič, nadučitelj v Mariboru 50 K. Vsem najtoplejša zahvala.

**Šport za žogo.** Kdor ima veselje k športu za žogo, naj se udeleži sestanka, ki se vrši v soboto dne 14. junija ob 19. uri (7) v kavarni »Balkan«, Tegetthoffova cesta. Udeleženci.

**Obsojen mariborski nemški natakarižnik.** Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Alojzija Jahna, rojenega l. 1900 v Mariboru, natakarija v Mariboru, ker je koncem l. 1917 in začetkom l. 1918 v Ljubljani delal razne verižne kupčije. Kupoval in prodajal je tobak, kavo, moko, orehe, vreče, obleko, odeje. Obsojen je bil na tri mesece težke ječe, poostrene z enim trdim ležiščem na mesec.

**Forminski uboj** žitnega komisarja Josipa Wiederwohla začetkom lanskega leta je pred sodnijo končan. Obsojen je bil zadnji član družbe, ki je napadla Wiederwohla, Ludvik Muršič na eno leto težke ječe, pri čemur se mu všteje v kazen nad 9 mesecev preiskovalnega zapora. Glavna krivka Alojzija Muršič je bila lanske poletje pred poroto obsojena na 2½ leti težke ječe in sedaj odsužuje kazen v ženski kaznilnici v Begunjah.

## Izpred sodišča.

### Iz protne dvorane.

V sredo, dne 11. junija.

Danes je stal pred porotniki 21letni Ivan Gole, rojen v Pesničkem dvoru, pristojen v Dragučovo, radi hudodelstva tatvine. Gole je izučen krojač in spreten tat ter je bil kljub svoji mladosti že štirikrat predkaznovan zavoljo kraje. Zadnja njegova kazen je bila 4 leta težke ječe, ki jo je dobil pri domobranskem sodišču v Gradcu, a še je ni odslužil, ker se je javil na fronto. Po državnem

polomu je stopil v službo pri Vibnerju v Ptuj, kjer je bil za konjskega hlapca. Dasi je imel zraven stanovanja in popolne hrane spočetka po 60 K in pozneje 90 K mesečne plače, je gospodarju, pa tudi drugemu hlapcu Slatiču ukradel razno obleko. Pozneje je sluzil par dni pri gospej Lininger v Mariboru in je tudi pokradel perilo in obleko, sohlapcu tudi srebrno uro. Nato je bil hlapec pri Missetu, a tudi samo tri dni, ker ni nikjer dolgo vzdržal brez tatvin. Ko ga je par dni po vstopu v službo poslal gospodar z dvema konjema in vozom v Fram, je krenil proti Ptuj, in je v Dražencih prodal enega konja nekemu Matiji Rozmanu za 500 K, drugega konja pa nekemu Osenjaku za 400 K. Pri ukradenih stvareh je bil zelo poceni in ni iskal prevelikega dobička. Seveda se bodeta morala kmeta, ki sta od njega kupila konje, tudi zagovarjati pred sodnijo.

Ivan Gole je tatvine priznal. Ker znaša škoda 5522 K in ker mu je kot tatu-strokovnjaku znano, da se pristojnost porotnega sodišča začena šele pri znesku 4000 K, je začel z vso resnostjo razkladati porotnikom, da je samo deloma kradel, drugo pa da je poneveril. Toda porotniki prebrisavemu ptičku in njegovi pravni modrosti niso hoteli verjeti in so ga soglasno obsodili radi hudodelstva tatvine.

Dobil je 5 let težke ječe, tako da ne bo imel kmalu več priložnosti si ubijati glave z vprašanjem, ali je kradel ali poneveril.

## Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

**Dramatično društvo v Mariboru** je uverjeno, da bo v slovenskem Mariboru treba stalnega slovenskega gledališča. Naravno se more to slovensko gledališče razviti le iz tačasnega dramatičnega društva. Da pa se to čim prej omogoči, je v prvi vrsti potrebna izdatna glavica. Začasni dohodki so preskromni, da bi v doglednem času udeležili to željo; zlasti število (pravih) podpornih članov je razmeroma preneznatno. Dramatično društvo prosi zato vse svoje prijateljice ni prijatelje, ter apeluje na njih zavednost, da se blagovolijo saj kot redni podporni člani priglasiti. Članarina znaša mesečno 1 krono.

## Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

### Všenemški komplot?

St. Germain, 11. maja. Pariško časopisje je danes zelo razburjeno vsled bojev na Slovaškem in pričenjajo sumiti, da gre za velik vsenemški komplot, pri katerem je baje udeležena tudi dunajska vlada.

### Boji na Slovaškem.

Praga, 11. junija. Položaj na Slovaškem se je izboljšal v sredini in na zapadni fronti. Vzlic svojim uspehom je vrhovno poveljništvo na migljaj svoje vlade ustavilo ofenzivo, češ da popolnoma podreja svojo akcijo volji antante. Ako sovražnik ne bi takoj ustavil vseh svojih napadov, imajo armadna poveljništva zopet svojo popolno svobodo, da nadaljujejo svojo akcijo.

Budimpešta, 11. junija. Bela Kun je poslal predsedniku češkoslovaške republike brzojavno noto, v kateri izjavlja v imenu madžarske vlade, da je ta pripravljena na prijateljski sporazum z vsemi sosednimi državami, ako se vpoštevajo odredbe zaveznikov glede vojne konvencije z dne 13. novembra 1918, da se doseže mir in medsebojni sporazum.

### Zaradi razžaljenja kralja Petra.

Sarajevo, 11. junija. Delavka Ivanka Češko je bila obsojena na tri leta ječe, ker je razžalila kralja Petra.

Za naše ranjence. Mariborsko splošno slovensko žensko društvo je nabralo in darovalo za naše ranjence: Franc Starčič, trgovec v Mariboru: 12 litrov vina in 100 cigaret; I. Jančar, hotelir »pri Zamorcu«: 12 litrov vina in 50 cigaret; Franica Ropočeva: 14 steklenic vina; I. Šoštar, trgovec: 6 kg moke in druge potrebščine; Ferdo Sert: 25 kg moke; Vl. Pavlišek, trgovec: 5 kg moke; Meden. gostilna: 3 litrov vina; I. Valjak, kavarnar 5 steklenic vina; Kirbiš, gostilna: 1 steklenico vina; Knupič, gostilna: 1 steklenico vina; Stöger, delik. trg.: 1 1/2 litrov vina; Černovšek, gostilna: 1 kg slanine; Turner 3 steklenice vina, Olga Slavec 1 steklenico vina, sestre božje previdnosti 1 steklenico vina in 1 zavoj vžigalic, Durjava 3 litrov vina in tabak, Kovačič 3 litrov vina, Schauerl 3 litrov vina, gostilna Golec 3 litrov vina, M. Kraner 2 kg moke, neimenovana 1 kg moke, Grustof 1 liter vina, Mimi Rupar kruh, Vidmar kruh, urar Kiffmann 100 K, kavarna »Meran« 10 K, dr. Stor 10 K, Gerbac 5 K, Juraj Gredlič 5 K, Ana Malek 10 K, Franc Žizek 2 K, Ivan Vigele 10 K, Albert Kopač 10 K, Hartinger 10 K, kavarna »Baljan« 10 K, Jožefa Letonja 20 K, L. Stojec urar 10 K, Marica Stibler 2 K, Joz. Ulaga 10 K, notar Krišper 10 K, Adolf Spatzek 2 K, Vinc. Kuhar 10 K, M. Berdajs 20 K, Mil. Koser 5 K, Slanič 2 K, ndp. Hergouth 10 K, M. Bidouc 50 K, Zwerlin Franc 10 K, Wiestaler hotel »Stadt Wien« 30 K, por. Zorjan 20 K, glavar dr. Lajnsič 50 K, Sima Gall 10 K, por. Geč 10 K, dr. Rapoc 40 K, dr. Firbas 20 K, ndp. Canjac 10 K, dr. Leskevar 40 K, Šoštar, trgovec: 20 K, 5 kg moke, sladkor, mast; kavarna Valjak 10 K, Čermetič 10 K, major Žerjav 10 K, bralje Tavčar 20 K, Arhar 5 K, podružnica Ljubljanske kreditne banke 100 K. (Dalje prihodnič.)

Zdravnik

## dr. Vilko Marin

ordinira od 19. majnika 1919 naprej vsak dan od 11.—12. dopoldne in od 14.—16. ure popoldne v

Mariboru, Elizabetna cesta št. 15

Telefon št. 205.

### MALA OZGANILA.

**Zgubila se je** zlata verižna zapesnica na potu od Kokošinekovega drevoreda skozi mestni vrt do stolne cerkve. Pošteni najditelj jo naj odda proti dobri nagradi v našem uredništvu. 3—3

**Prodaja** različnih desk in stavbnega lesa, posebno za mizarje sposobno, se vrši po ceni v nedeljo, dne 15. junija 1919 od 9.—17. ure na Pobrežju, Šolska ulica št. 1. Tam se prodaja tudi šest voznih konjev zelo po ceni. 2—1

**Kolo,** moško, dobro ohranjeno, je na prodaj. Sodnijska ulica št. 25, prtiličje, desno.

**Hišno administracijo** prevzame Ivan Rojko, Cesarjeva cesta št. 11. 3—1

**Kovačnica** v velikem trgu na Koroškem, izbor na obrt, stavbišče, lep gozd, električna razsvetljava, 4 sobe, 2 kuhinje, klet, velika veža, je na prodaj. Ponudbe pod »B. T.« na upravništvu »Marib. delavca«. 2—1

## Hotel in restavracija

M. Fuchs

Edm. Schmidova ul. 7

Sobe za tujce.

Dobra vina! Solidne cene!

Izborna kuhinja! 3—1

## 12 komadov Simenthaler novodoječih krav

prvovrstne, od grajščine v Varaždinu, bodo v petek in soboto na sejmišču v Mariboru na prodaj ali se zamenjajo za klavno živino.

## Velecenjen. damam

naznanjam, da otvorim s 15. junijem v Lenau ulici št. 18 2—2

## damski modni salon

ter se najljubneje priporočam.

Stefanija Špes.

## Obleke

izgotovljene in po meri, iz dobrega blaga, po solidnih cenah. — **Srajce, spodnje hlače in nogavice** za moške, ženske in otroke. 3—3

## Podpletanje in popraviljanje nogavic

## J. M. Vezjak

Maribor, Vetrinjska ulica 25.

**Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadružno“ v Mariboru.**

## Gostilna Vlahovič

v Studencih

zopet otvorjena!

Priporoča se izletnikom iz mesta! Izborna vina!

Prvovrstno slivovko  
Vinsko žganje

Vino, novo in staro

razpošilja vsako množino 3—1

**Avg. Štelcer, restavratel**  
„Narodni dom“, Maribor.

## Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo i. t. d. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot turka z la. referencami.

Import in Export

**Ferdo Sert, Maribor.**

Koroška cesta 21.

## Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah „Mariborskega delavca“!

## Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

(za tremi  
ribniki)

## Gostilna „Pri lovskem domu“

(za tremi  
ribniki)

Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!

Vsak dan: Sveže pivo, kislo mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!

Priporočam se izletnikom iz Maribora.

**Jurij Crnič, gostilničar.**